

DOI:<https://doi.org/10.51706/2707-3076-2021-4-5>
УДК:378.015.31.091.2:001.8]:004(045)

Альона Олександрівна Прокопенко
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики
Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна
prokopenko.hgra@gmail.com

ФІЛОСОФСЬКИЙ ТА ЗАГАЛЬНОНАУКОВИЙ РІВНІ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ЕДУКАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ

У науковій статті на основі аналізу науково-педагогічної, філософської літератури з'ясовано філософський та загальнонауковий рівні методологічних засад едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти. Висвітлено авторське розуміння діджиталізації освітнього процесу. Визначено завдання та функції методології, зокрема в умовах діджиталізації. Схарактеризовані філософський рівень (діалектичні закони, а саме: закон єдності і боротьби протилежностей, закон переходу кількісних змін у якісні, закон заперечення заперечення) та загальнонауковий рівень (методологічні підходи: системний, синергетичний, стратегічний та аксіологічний).

Ключові слова: методологія, діджиталізація освіти, едукація, методологічні засади, майбутні вчителі.

Вступ. Сучасні реалії (технократизм, пандемія, занепад духовних цінностей тощо) висувують нові вимоги до підготовки майбутніх учителів як до фахівців, які першочергово впливають на формування свідомості підростаючого покоління, яке в майбутньому покликане представляти державу на міжнародній арені.

Підтвердженням зазначеної тези є висновки, зроблені А. Харківською (2013), яка зазначає, що «світовий освітній ринок є висококонкурентним, оскільки освіта все частіше стає засобом просування країни на глобалізованому ринку праці та міжнародному ринку новітніх технологій» (с. 3). Тому виникає нагальна потреба у підготовці висококваліфікованих та конкурентноспроможних фахівців, які здатні до самоосвіти та самовдосконалення. Варто зауважити, що сучасна молодь надає великої уваги використанню цифрових технологій, які полегшують їхнє життя, допомагають підтримувати зв'язок з рідними та однодумцями на відстані, тримають у центрі актуальних новин, дають змогу швидко знаходити необхідну інформацію тощо. А сам процес цифрового та інноваційного опанування різноманітних

технологій передбачає діджиталізацію усіх сфер людської діяльності, зокрема освітньої галузі. Процес діджиталізації в освіті спрямований на полегшення опанування навчального матеріалу, оптимальне використання часу, підвищення рівня мотивації учасників освітнього процесу тощо.

Діджиталізацією освіти за А. Харківською (2020) є сукупність процесів, що включають перехід змісту освітніх програм у цифрову форму, створення інформаційно-цифрових платформ, які дозволяють здобувачам освіти самостійно опанувати необхідні знання; оснащення закладів освіти необхідною інфраструктурою, що дозволяє здобувачам освіти, науковим, науково-педагогічним і педагогічним працівникам, співпрацівникам використовувати цифровий інформаційно-орієнтований контент задля підвищення рівня професійної кваліфікації. А. Малахов та О. Хмельна (2021) зазначили, що одним з викликів діджиталізації сучасного суспільства є готовність учителя до асиміляційного процесу в галузі освіти «цифрової трансформації процесу навчання, проектування індивідуальної освітньої траєкторії та організації сучасного процесу педагогіки партнерства між учнями та вчителем, педагогами та батьками»

(с. 399). Відповідно, до нагальних завдань закладу вищої освіти в умовах діджиталізації відносять: розробку нормативно-правових, науково-методичних основ створення нового освітнього простору; використання електронних інформаційних платформ і засобів підтримки освітнього процесу; упровадження системи дистанційного та змішаного навчання; розширення доступу до самоосвіти, саморозвитку та самовдосконалення всіх учасників освітнього процесу; розробку електронних навчально-методичних комплексів для освітніх компонентів; організацію системи безперервного підвищення рівня кваліфікацій наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників у сфері цифрових технологій тощо (Харківська, 2020а, с. 196).

Зарубіжний та вітчизняний досвід діджиталізації в освіті досліджували В. Сухонос, Ю. Гаруст та Я. Шевцов (2019). І. Варжанський (2020) вивчав виклики діджиталізації в системі освіти закладів вищої освіти. О. Жерновникова (2018) оцінила стан діджиталізації в Україні та узагальнила світовий досвід проблеми діджиталізації в освіті. Теоретичний аспект розв'язання проблеми підвищення рівня терціарної освіти майбутніх педагогів, зокрема інформаційно-комунікативної культури, висвітлено М. Рогановою та ін. (2021) у колективній монографії. А. Кочубей (2013) досліджував поняття освіти як ефективного засобу цілісності підготовки фахівців закладу вищої освіти та визначив її сутність з позицій загального психолого-педагогічного підходу щодо вирішення проблеми інтегральної цілісності освітнього процесу. Також різним питанням вивчення і застосування методологічних підходів в освіті присвячені роботи таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як: С. Гончаренко (2007), Л. Ваховський (2006), Є. Хриков (2018), О. Адаменко (2006), А. Харківська (2013), П. Пандей та М. Пандей (2015), Р. Кумар (2011) та інші.

Хоча представлений нами огляд наукових розвідок у проблемному полі досліджуваної теми демонструє наявність багатьох ґрунтовних праць, проте очевидно для нас є потреба в продовженні наукових пошуків щодо розробки методологічних засад освіти майбутніх фахівців різних галузей, що зумовлено багатьма

актуалізуючими чинниками, зокрема, глобальною діджиталізацією сучасної освіти.

Мета дослідження – проаналізувати науково-педагогічну літературу, визначити та обґрунтувати філософський та загальнонауковий рівні методологічних засад освіти майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти.

Методи дослідження: системний аналіз філософської, науково-методичної літератури із метою з'ясування філософських законів та загальнонаукових підходів дослідження, освіти майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти, систематизація та узагальнення отриманих результатів.

Осмислення сутності та змісту понять «методологія», «методологія дослідження в умовах діджиталізації» та «методологічні засади освіти» в контексті дослідження. У «Словнику-довіднику з професійної підготовки» (2006) поняття «методологія» трактується як система принципів, способів організації / побудови теоретичної та практичної діяльності, а також вчення про цю систему. Л. Ваховський (2006), досліджуючи питання методології, робить акцент на значимості її сутнісних ознак: «Бачення в пізнанні не тільки його відбиваючої, а й конструктивної основи; рефлексивне ставлення до наявних структур науково-пізнавальної діяльності, вихід за їх межі з метою створення проекту плану нової діяльності» (с. 18). Т. Сорочан (2005) під методологією дослідження розуміє «вчення про структуру, логічну організацію, методи і засоби діяльності; вчення про принципи побудови, форми та способи наукового пізнання».

Нам імпонує думка Є. Хрикова (2018) стосовно правильно розробленої методології, що передбачає обґрунтування та майбутню реалізації методології задля отримання нових наукових знань. Також науковець зазначив, що є необхідність у вирішенні таких завдань методології, як «що буде робити науковець» (що становить об'єкт дослідження), «чому він буде це робити» (методологічні засади) і «як він це буде робити» (методи, які буде застосовувати) (с. 129).

Н. Кушнарченко та В. Шейко (2006) обґрунтували функції методології, які в умовах

діджиталізації освіти набули нового значення, так нами було виокремлено:

1. Обґрунтування способів здобуття наукових знань, зокрема через новітні інформаційні технології (дистанційне спостереження, статистичні дані з усього світу, телебачення, Інтернет, соціальні мережі тощо).

2. Орієнтація на досягнення мети та висвітлених завдань.

3. Різностороннє вивчення досліджуваного об'єкта, використовуючи різноманітні платформи (Facebook, Instagram, BBC, Casers тощо).

4. Забезпечення повноцінних трактувань, обґрунтованих класифікацій та систематизації визначених понять.

5. Розробка наукової інформації, що базується на об'єктивних фактах (с. 56).

Отже, враховуючи вищезазначене, під «методологією дослідження в умовах діджиталізації освіти» будемо розуміти теоретичні засади наукового пізнання досліджуваного феномену, що включають систему фундаментальних, загальнонаукових, конкретнаукових та технологічних підходів, закономірностей, принципів і методів, способів логічної організації та структурування теоретичної та практичної складових освітнього процесу в умовах діджиталізації.

Відповідно до алгоритму наукової розвідки обґрунтуємо методологічні підходи дослідження. У науковій літературі зустрічаються різні визначення «методологічного підходу»:

– «визначена позиція, що зумовлює дослідження, проектування, організацію будь-якого явища, процесу» (Курлянд, 2007, с. 450);

– «принципова методологічна орієнтація дослідження, як точка зору, з якої розглядається об'єкт вивчення (спосіб визначення об'єкта), як поняття або принцип, який керує загальною стратегією дослідження» (Блауберг, Юдін, 1973, с. 74);

– «спосіб вивчення об'єкта, що ставить кордони його пізнання і визначає загальну стратегію дослідження» (Шипіліна, 2011, с. 29) тощо.

Тому під поняттям «методологічний підхід» розуміємо провідну наукову позицію, що покладена в основу дослідження будь-якого

феномену. Проте зауважимо, що процес діджиталізації це лише «зміна парадигми того, як саме ми міркуємо, які інструменти обираємо для дій, яким стратегіям надаємо перевагу в спілкуванні один з одним та із зовнішнім середовищем» (Кучерак, 2020, с. 92). Тому методологічні підходи залишаються основними та провідними для досягнення мети дослідження, а діджиталізація надає ширші можливості для їх застосування.

Отже, правильність обрання методологічних підходів дозволить визначити стратегічні напрями дослідження, забезпечуючи тим самим вирішення низки проблем, а саме: аналіз едукативної майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти як проблема педагогічної науки і практики; визначення і впорядкування критеріально-понятійного апарату та його сутнісних характеристик; обґрунтування теоретичних та методологічних засад педагогічної концепції едукативної майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти (виявлення закономірностей, визначення принципів та організаційно-педагогічних умов, розробка фрейму педагогічної концепції досліджуваного феномену); розробка та експериментальна перевірка авторської концептуальної моделі досліджуваного процесу; виявлення тенденцій едукативної майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти.

У процесі наукового пошуку ми спиралися на загальну чотирирівневу класифікацію методології за Е. Юдіним (1978): перший рівень методології – фундаментальний (філософський) – акмеологічний рівень методології наукового пізнання, що слугує методологічним базисом для здійснення подальших досліджень і розробок нових теорій, обґрунтування загальнонаукових, конкретнаукових та технологічних підходів, фундаментальних ідей філософії (філософських категорій, законів, принципів тощо); другий рівень – загальнонауковий – визначення методологічних підходів (системний, синергетичний, стратегічний, аксіологічний) та методів для майбутньої розробки педагогічної концепції едукативної майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти; третій рівень – конкретно

науковий – обґрунтування авторської концептуальної моделі едукції майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти, що складається з методологічно-цільового, структурно-функціонального, організаційно-управлінського і професійно-зорієнтованого компонентів і ґрунтується на конкретна наукових підходах (компетентнісному, фреймовому, діяльнісному, особистісно-зорієнтованому); четвертий рівень – технологічний – розробка спеціальних методик дослідження ефективності впровадження авторської концептуальної моделі едукції майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти.

Відповідно до теми та мети нашого дослідження розкриємо філософський та загальнонауковий рівні методичних засад едукції майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти. Адже саме філософський та загальнонауковий рівні методологічних засад едукції майбутніх учителів, завдяки діджиталізації освіти, забезпечують свободу пошуку інформації, її персоналізацію, а також її інтерактивність, мультимедійність та субкультурність. А застосування цифрових технологій майбутніми учителями дозволить підвищити рівень їх самоосвіти через опанування світових освітніх ресурсів, цифрових бібліотек, що значно збільшує їх професійні навички та прагнення до самовдосконалення.

Характеристики філософського рівня методологічних засад едукції.

Д. Чернілевський (2010) із колективом науковців визначили два типи функцій філософського рівня:

1. Виявлення змісту наукової діяльності, взаємозв'язків із різними сферами діяльності людини – практичний розгляд науки, у суспільній та культурній сферах людської діяльності.

2. Удосконалення та оптимізація наукової діяльності з урахуванням філософських постулатів та загально-методичних орієнтирів (с. 169).

Філософський рівень едукції майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти відповідає основам філософської діалектики як учення про найбільш узагальнені закони та аксіоми розвитку природи, суспільства і мислення. 3. Курлянд (2007, с. 24) наголошує, що

діалектичний підхід до пізнання явищ педагогічної дійсності зумовлений вивченням суперечностей, що визначаються як взаємодія різних сторін об'єкта чи системи, та становлять цілеспрямований розвиток об'єктивного світу та пізнання.

Уважаємо за необхідне спиратися на взаємопов'язані та взаємообумовлені закони діалектики (закон єдності і боротьби протилежностей, закон переходу кількісних змін у якісні, закон заперечення заперечення). Адже поняття закону фіксує єдності та взаємозалежність між явищами, внутрішніх структурних елементів тощо (Курлянд та ін., 2007, с. 29).

Закон єдності та боротьби протилежностей впливає майже на всі аспекти едукції майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти. Так, педагогічні суперечності едукції можуть спостерігатися як безпосередньо при здійсненні освітнього процесу, який узагалі є нелінійним, (відставання теорії від практики; зміст освітніх компонентів не відповідає сучасним вимогам; існуючі традиційні уявлення щодо засобів отримання знань відстають від можливостей сучасного цифрового інформаційного простору тощо), так і при розробці педагогічних концепцій (виявляється невідповідність: існуючих концепцій новим умовам розвитку суспільства).

Наголосимо, що закон переходу кількісних змін у якісні і навпаки є особливо характерним саме для педагогічних феноменів, адже у процесі едукції відбувається перехід поступово накопичувальних знань, умінь, навичок у загальні, професійні та фахові компетентності; процес виховання та розвитку особистості здобувача вищої освіти дає змогу бачити через відстрочений проміжок часу (момент закінчення ЗВО) досягнення якісно нового рівня особистісних характеристик майбутнього вчителя (моральні якості, ціннісні орієнтації, професійна вмотивованість тощо). А в умовах діджиталізації освіти майбутні вчителі опановують уміння та навички працювати з цифровими технологіями, що розширюють їхні можливості до самовдосконалення упродовж не тільки періоду навчання, а й поза ним – під час власної професійної діяльності.

Закон заперечення заперечення при розбудові методологічних засад едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти сприяє розумінню необхідності викорінення застарілих (традиційних) положень, ідей, теорій, концепцій і підтримці сучасних новітніх ідей, наукових доробків, що у результаті забезпечать якісну едукацію майбутніх учителів. При цьому, кожний період розвитку вищої освіти є запереченням минулого, і водночас виступає як період її прогресивного розвитку. Тобто, відкриття широкого спектру новітніх можливостей, завдяки процесу діджиталізації освіти, сприяє розширенню кругозору особистості, застосуванню інноваційних методів роботи, формуванню креативних ідей, різноплановому вивченню конкретного явища тощо.

Відтак, розробку педагогічної концепції едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти пропонуємо здійснювати з урахуванням наведених вище фундаментальних ідей філософії, а також вимог діалектичного методу, які обґрунтувала О. Адаменко (2006): розглядати предмет дослідження у процесі його розвитку; вивчати досліджуване явище у взаємозв'язках з іншими, зокрема тих, що визначають його появу та розвиток; виявляти особливості переходу кількісних змін у якісні; розглядати процес розвитку явища як його саморозвиток (с. 17–18).

Методологічні підходи, що становлять загальнонаукову основу дослідження едукації. Розробку педагогічної концепції едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти необхідно досліджувати з урахуванням загальнонаукового рівня методологічних засад, із застосуванням науково обґрунтованих теоретико-методологічних підходів як цілісну, комплексну проблему. А. Харківська (2013) зазначила, що методологічну основу дослідження едукації становлять такі підходи, як-от: системний, синергетичний, компетентнісний, особистісно орієнтований та стратегічний. А. Павленко (2019, 2020) виділяє вчення про рефлексію та систематизацію як найбільш затребувані методологією сучасної науки.

У нашій розвідці базовими загальнонауковими методологічними підходами

визначаємо системний, синергетичний, стратегічний та аксіологічний.

Системний підхід передбачає постійне впровадження інновацій, адаптації випускників закладів вищої освіти до різних ситуацій їх майбутньої професійної діяльності тощо (Харківська, 2014, с. 31–35). За Є. Хриковим (2018) системний підхід «передбачає виокремлення структурних та функціональних компонентів педагогічної системи (мети, змісту, форму, методів, технологій, суб'єктів тощо)» (с. 214). А. Жиліна (2007) системний підхід визначає як методологічний напрям у науці, що передбачає розробку методів дослідження (с. 15–20). Отже, усебічне опанування наведених вище дефініцій поняття «системний підхід» й обґрунтування його науковцями як методологічного напрямку дослідження дозволяє дійти висновку, що едукація майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти повинна вивчатися як цілісна динамічна, відкрита, самостійна система, що носить системний та інтегративний характер її формування; вивчення особистості майбутнього вчителя як відкритої багатоскладової системи у процесі спільної діяльності науково-педагогічного працівника і здобувача вищої освіти з метою навчання, виховання та розвитку (едукації) особистості здобувача освіти.

Відповідно до алгоритму дослідження з'ясуємо доцільність використання системного підходу в процесі фахової підготовки майбутніх учителів на філософському та загальнонауковому рівнях методологічних засадах едукації в умовах діджиталізації освіти.

В. Безлюдна (2018) обґрунтовує використання системного підходу задля вивчення професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови як складного системного педагогічного явища із внутрішніми та зовнішніми взаємозв'язками (с. 31–32). Системний підхід у процесі підготовки майбутнього вчителя фізичної культури за Д. Бермудес (2017) вивчається як система взаємопов'язаних та компонентів структури освітнього процесу (с. 30). Тому вважаємо, що системний підхід сприяє підвищенню рівня ефективності освітнього процесу, що зумовлено якісними властивостями

характеристик взаємозалежних компонентів. О. Семеніхіна (2017) визначає системний підхід у процесі професійної підготовки майбутніх учителів як такий, що «охоплює проблему з усіх боків її дослідження», як систему з усіма її характеристиками та відгалуженнями, властивостями та закономірностями. Науковець також зазначає, що систему варто досліджувати як єдину одиницю із власними внутрішніми та зовнішніми зв'язками. Особливостями системи формування професійної готовності вчителя математики визначають: «цілісність, структурність, системність, взаємозв'язок навчання в університеті і професійного середовища, ієрархічність, наступність» (с. 130). Підсумовуючи усе вищезазначене, можна дійти висновку, що застосування загальнонаукового системного підходу дозволяє досліджувати едукацію майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти як цілісний нелінійний педагогічний процес взаємодії і рівноправного партнерства науково-педагогічного працівника із здобувачем вищої освіти з характерними ознаками системності (наявність компонентів, що можуть функціонувати як відокремлено, так і у взаємозв'язку між собою задля досягнення бажаного інтегрального результату), наступності, структурності та взаємозалежності тощо. Для системного підходу в умовах діджиталізації освіти доречним буде використання таких електронних ресурсів, що й передбачають можливості регулювати та дотримуватися структурності та наступності: програми ViCare та Vitoguide (*Нова електронна платформа*, 2021), освітня платформа «Classroom» (*Where teaching*, 2021) тощо.

Синергетичний підхід, як загальнонаукова методологія педагогіки, це «комплекс взаємопов'язаних принципів функціонування різних систем, здатних до самоорганізації» (Костікова, 2008, с. 81). О. Бабакіна (2021) зауважує, що доцільності використання синергетичного підходу визначають як цілеспрямовану діяльність щодо «визначення загальних ознак розвитку й самоорганізації складних, цілісних, нестійких, нелінійних систем» (с. 61). З. Курлянд (2007) наголошує, що в усіх складних системах міститься явище синергії.

Вона сприяє самоорганізації, удосконалювання зв'язків системних компонентів. Відповідно до синергетичного сприйняття світу більшість систем відкритого типу в природі відбувається в постійному обміні синергії. Водночас педагогічні процеси й явища із-за несталості постійних компонентів відносяться до складних систем відкритого типу (Костікова, 2008, с. 81). Відтак, розглядаємо доцільним застосування методології синергетики для пошуку шляхів підвищення ефективності едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти, враховуючи теорію самоорганізації різнопланових складних відкритих систем, нелінійності освітнього процесу, інтерференції сильної та слабкої версій науки тощо. Адже теорія синергетики допомагає зрозуміти і показати взаємозв'язок явищ і процесів, зокрема педагогічних, у результаті чого у досліджуваній системі можуть виявитися ознаки, не характерні жодній із частин новоствореної педагогічної системи. Отже, методологічні засади синергетичного підходу можуть стати підґрунтям при розробці майбутньої педагогічної концепції едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти, оскільки синергетизм проявляється у досягненні сумарного ефекту (що є більшим за ефект впливу окремо кожного компонента) через комбінований вплив усіх компонентів моделі на кінцевий результат/досягнення мети, використання різних цифрових технологій для встановлення цих зв'язків, і забезпечить ефективність майбутньої концепції, враховуючи при цьому можливі флуктуації та різні шляхи руху майбутніх учителів у професійному розвитку.

А. Харківська (2012) зазначає, що концепція стратегічного підходу передбачає наявність таких елементів: 1) система цілей; 2) пріоритетні принципи розподілу ресурсів; 3) правила здійснення управлінських дій (с. 106). Т. Сорочан (2005) під стратегією розуміє довготривалий, конкретно визначений напрям розвитку освітнього закладу, який об'єднує цілі, реальні можливості, правила, дії в єдину систему, водночас враховує переваги та недоліки такої організації. Нам імпонує думка Т. Сорочан (2005), тому ми переконані, що стратегічний підхід в умовах діджиталізації освіти спрямований на

створення цілей процесу едукації майбутніх учителів з урахуванням не тільки традиційних цілей (учіння, розвиток та виховання), а й сучасних цілей, що пов'язані із розвитком цифрових технологій, освітніх платформ, електронних ресурсів, комп'ютерних програм тощо. Г. Мінцберг (2000) висвітлив 5 визначень стратегії: як план (послідовність дій); як позиція (положення відносно інших); як «спритний прийом»; як принцип поведінки (поводження); як перспектива (очікувані результати). «Комплексне забезпечення розвитку елементів цифровізації у сформованому плані стратегічного розвитку має цілеспрямовано визначати свою економічну й соціальну роль» (Каліна, 2020, с. 167), що передбачає якісне досягнення визначених цілей, ураховує застосування цифрових технологій для оперативного пошуку інформації, його аналізу, вивчення різноаспектних вітчизняних та зарубіжних наукових доробок. Отже, застосування стратегічного підходу для розробки педагогічної концепції едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти обумовлено необхідністю розуміння довгострокових перспектив розвитку вищої педагогічної освіти з урахуванням міжнародних вимог до якості підготовки фахівців; характеризується прагненням до постійного удосконалення технічної бази освітнього закладу, розширення освітніх можливостей завдяки комп'ютерній мережі; сприяє передбаченню та можливості своєчасного реагування керівництва освітніх установ (МОН, ЗВО тощо) на виклики сучасності через стратегічне планування, прийняття управлінських рішень, організацію діяльності відповідальних структурних підрозділів, осіб на виконання відповідних управлінських рішень; передбачає контроль за їх виконанням, а також за реалізацією визначених довго-, середньо- та короткострокових цілей підвищення якості едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти, зокрема їх самоосвіти через мережу Інтернет.

Зазначимо, що розвиток людських цінностей становить найвищу цінність суспільства: моральні (щирість, толерантність, доброта), естетичні (бачення краси довкола), економічні (раціональне використання ресурсів), екологічні

(турбота про довкілля) та інші цінності. Н. Нікандров, Л. Новікова та Т. Сергєєва констатують, що «саме цінності визначають сутність сучасної освіти, а виховання спрямоване на формування ціннісного відношення до світу в сучасної студентської молоді» (цит. по: Безугла, 2015, с. 28–29). Тобто у здобувачів вищої освіти відбувається поступове формування різноманітних аксіологічних орієнтирів, що сприяють конкретній поведінці в різних ситуаціях, індивідуального ставлення до вирішення проблем, до себе та людей довкола. Важливими для дослідження цієї проблематики є висновки Л. Товажнянського, О. Романовського, О. Пономарьова та інших: «Сутність аксіологічних аспектів освіти полягає в тих специфічних ціннісних смислах, які набуває освіта для тих, хто її отримує, хто вчиться (для студентів)» (Товажнянський та інші, 2005). М. Безугла виділила три основні прояви аксіологічних аспектів освіти, що становлять взаємообумовлені складові єдиної цілісної системи освіти, де цінність освіти спрямована на здобувачів вищої освіти, на викладачів та на суспільство в цілому (2015, с. 31). Отже, можемо дійти висновку, що аксіологічний підхід при розробці майбутньої педагогічної концепції едукації майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти сприятиме усвідомленню цінності едукації для здобувача вищої освіти (підвищення рівня загальних та професійних знань, умінь та навичок, власної вихованості, здатності до рефлексії та подальшої самоосвіти як однієї із найважливіших цінностей у житті особистості); цінності едукації для науково-педагогічного працівника (визначається не тільки їх професійною компетентністю, а й отриманням задоволення від своєї професійної діяльності (гордість за досягнення студентів, яких вони навчали, за їх професійний, культурний, духовний розвиток тощо)).

Висновок. Сучасний освітній процес закладів вищої освіти відбувається в умовах діджиталізації суспільства, що спричиняє переосмислення традиційних форм методологічних засад едукації майбутніх учителів, пошук нових шляхів поглиблення рівнів методології. Зокрема, нами визначено та

схарактеризовано методологічні засади філософського рівня (серед яких діалектичні закони: закон єдності і боротьби протилежностей, закон переходу кількісних змін у якісні, закон заперечення заперечення) та загальнонаукового рівня (на якому висвітлено ключові підходи: системний, синергетичний, стратегічний та аксіологічний) освіти майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти.

Перспективи дослідження надалі вбачаємо в розробці педагогічної концепції та концептуальної моделі едукції майбутніх учителів в умовах діджиталізації освіти, яка будезорієнтована на формування та розвиток ціннісного ставлення майбутніх учителів до своєї професії та вихованців у сучасному цифровому світі.

Література

- Адаменко О. В. Розвиток педагогічної науки в Україні в другій половині ХХ століття (1950 – 2000 р.р.) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / МОН України, Луганський нац. пед. ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2006. 233 с.
- Бабакіна О. О. Розвиток системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / МОН України, Комунал. заклад «Харків. гум.-пед. акад.» Харків. обл. ради, Держ.заклад «Луганський нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2021. 715 с.
- Безлюдна В. А. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах України : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / МОН України ; Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини ; Рівнен. держ. гум. ун-т. Рівне, 2018. 514 с.
- Безугла М. В. Формування у студентської молоді духовно-культурних цінностей освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / МОН України ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Київ, 2015. 237 с.
- Бермудес Д. Обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017, № 7 (71). С. 26–36. URL : <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/5-3.pdf>.
- Блауберг И. В., Юдин Э. Г. Становление и сущность системного подхода / АН СССР, Ин-т истории естествознания и техники. Москва : Наука, 1973. 270 с.
- Варжанський І. Діджиталізація системи управління освітнім середовищем організації : магістерська дис. : 073 Менеджмент / КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ, 2020. 138 с.
- Ваховський Л. Ц. Конструювання методології регіонального історико-педагогічного дослідження. *Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка*. Серія : Педагогічні науки. 2006. № 19 (114). С. 16–21.
- Гончаренко С. Методологічні засади побудови педагогічної теорії. *Шлях освіти*. Київ : Педагогічна преса. №. 2. 2007. С. 2–10.
- Жерновникова О. А. Діджиталізація в освіті. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.*(Харків, 10 квітня 2018 р.). Харків, 2018. С. 88–90.
- Жилина А. И. Системный подход как методология педагогического исследования. *Человек и образование*. 2007. № 10–11. С. 45
- Каліна І. І. Методологічні основи розвитку цифровізації в контексті стратегічних пріоритетів національної економіки. *Вчені записки Університету «КРОК» : інноваційна діяльність*. 2020. № 1 (57). С. 164–172.
- Костікова І. І. Сучасні методологічні підходи професійної підготовки вчителя засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного*

- виховання і спорту. 2008. № 8. С. 79–83. URL : <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-08/08kiiict.pdf>.
- Кочубей А. Едукація як ефективний засіб цілісності навчально-виховного процесу в технічному ВНЗ. *Нова педагогічна думка*. 2013. № 1.2. С. 32–36. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2013_1.
- Курлянд З. Н., Хмельюк Р. І., Семенова А. В. та ін. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / за ред. З. Н. Курлянд. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2007. 495 с.
- Кучерак І. В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. *Теорія і методика професійної освіти : інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 22. Т. 2. С. 91–94.
- Малахов А., Хмельна О. Діджиталізація закладу освіти як ефективна модель управління якістю надання освітніх послуг. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. Секція XXIV. Педагогіка та освіта. 2021. № 10. С. 396–409.
- Методологія наукової діяльності : навч. посібник / за ред. професора Д. В. Чернілевського. Вид. 2-ге, допов. Вінниця : АМСКП, 2010. 484 с.
- Минцберг Г., Альстрэнд Б., Лэмпел Дж. Школи стратегій. Санкт-Петербург : Питер, 2000. С. 16–20.
- Нова електронна платформа для вирішення системних рішень. *ВІССМАНН*. 2021. URL : <https://serviceportal.viessmann.ua/articles/nova-elektronna-platforma-dla-sistemnih-risen>.
- Павленко А. І. Роль і місце вчення про систематизацію у науковій педагогічній теорії та освітній практиці. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2020. Вип. 2(3). С. 26–36. DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-3>
- Павленко А. І. Сучасна методологія педагогіки: значення, роль і місце вчення про рефлексію. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2019. Вип. 1(1). С. 28–39. DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2019-1-3>
- Пономарьова Г. Ф., Харківська А. А., Шапаренко Х. А., Роганова М. В., Чаговець А. І., Полякова І. В. та ін. Підвищення рівня терціарної едукації майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти: теоретичний аспект: колективна монографія. Комунал. заклад «Харків. гум.-пед.акад.» Харків. обл. ради. Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. Кн.1. 552 с.
- Семеніхіна О. Методологічні підходи до формування професійної готовності вчителя математики до використання засобів комп'ютерної візуалізації математичних знань. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 2. С. 129–138.
- Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А. В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 221 с.
- Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика : монографія. Луганськ : Знання, 2005. 384 с.
- Сухонос В. В., Гаруст Ю. В., Шевцов Я. А. Діджиталізація освіти в Україні: зарубіжний досвід та вітчизняна перспектива впровадження. *Правові горизонти*. 2019. Вип. 19 (32). С. 79–86.
- Товажнянський Л.Л., Романовський О.Г., Пономарьов О.С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2005. 600 с.
- Харківська А. Управління інноваційним розвитком ВНЗ в умовах формування загальноєвропейського простору вищої освіти. *Теорія та методика управління освітою*: електрон. наук.фах. видання. Вип. 13. 2013. URL : <https://cutt.ly/1eiYWkx>.
- Харківська А. А. Підготовка майбутніх педагогів в умовах цифрового освітнього простору закладу вищої освіти. *Наукові розробки, передові технології, інновації* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. 2020. С. 195–197.

- Харківська А. А. Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці. *Міжнародний науковий вісник* : зб. наук. ст. за матеріалами XXVII Міжнар. наук.-практ. конф., Ужгород – Будапешт, 26 – 29 листопада 2013 року. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8 (27). С. 31–35.
- Харківська А. А. Теоретичні та методичні засади управління інноваційним розвитком вищого навчального педагогічного закладу: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.06 / Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ, 2012. 596 с.
- Харківська А. А. Формування та розвиток цифрової компетентності педагогів системі навчання впродовж життя – вимога часу. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Серія : Сучасні освітні технології. 2020, № 66. С. 98–105. URL : <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6318/1/12.pdf>.
- Хриков Є. М. Методологія педагогічного дослідження : монографія. Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. 298 с.
- Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 5-те вид., стер. Київ : Знання, 2006. 308 с.
- Шипилина Л. А. Методологія и методы психолого-педагогических исследований : учебное пособие. Москва, 2011. 204 с.
- Юдин Э. Г. Системный подход и принцип деятельности : методологические проблемы современной науки : монографія. Москва : Изд-во «Наука», 1978. 391 с.
- Kumar R. Research methodology : a step-by-step guide for beginners. 2011, 366 p. URL : http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/06/Ranjit_Kumar-Research_Methodology_A_Step-by-Step_G.pdf.
- Research methodology : tools and techniques / Dr. Prabhat Pandey Dr. Meenu Mishra Pandey. Romania : Bridge Center, 2015. 118 p.
- Where teaching and learning come together. Google for Education. 2021. URL : <https://edu.google.com/products/classroom/>.

References

- A new electronic platform for solving system solutions. (2021). VISSMANN. <https://serviceportal.viessmann.ua/articles/nova-elektronna-platforma-dla-sistemnih-risen>. (ukr)
- Adamenko, O. V. (2006). Development of pedagogical science in Ukraine in the second half of the twentieth century (1950–2000) : Doctorate thesis : 13.00.01 / Ministry of education of Ukraine, Luhansk Taras Shevchenko National University. (ukr)
- Babakina, O. O. (2021). Development of the system of advanced training of scientific and pedagogical workers of higher education institutions of Ukraine in the last quarter of the XX - beginning of the XXI century : Doctorate thesis : 13.00.01 / Ministry of education of Ukraine, Municipal Establishment "Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy" Of The Kharkiv Regional Council, State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National University". (ukr)
- Bermudes, D. (2017). Substantiation of the model of preparation of future physical education teachers for the implementation of variable modules in the process of professional activity. Pedagogical sciences : theory, history, innovative technologies. № 7 (71). 26–36. <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/5-3.pdf>. (ukr)
- Bezliudna, V. A. (2018). Theory and practice of professional training of future foreign language teachers in higher pedagogical educational institutions of Ukraine : Doctorate thesis : 13.00.01 / Ministry of education of Ukraine ; Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University ; Rivne State University of Humanities (ukr).
- Bezuha, M. V. (2015). Formation of spiritual and cultural values of education in student youth : Thesis for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences: 13.00.07 / Ministry of education of Ukraine ; Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (ukr).

- Blauberg, I. V. & Judin Je. G. (1973). Formation and essence of the system approach / Academy of Sciences Institute of the History of Natural Science and Technology. Nauka. (rus).
- Chernilevskii, D. V. (Ed.) 2010. Methodology of scientific activity: manual : AMSKP. (ukr).
- Honcharenko, S. (2007). Methodological principles of building pedagogical theory. *The path of education* : Pedagogical Press. № 2. 2 – 10 (ukr).
- Judin, Je. G. (1978). System approach and principle of activity: methodological problems of modern science : monograph : Publishing house "Nauka" (rus).
- Kalina, I. I. (2020). Methodological bases of digitalization development in the context of strategic priorities of the national economy. *Scientific notes of KROK University : innovative activity*. № 1 (57). 164–172. (ukr).
- Kharkivska A. A. (2020a). Training of future teachers in the digital educational space of higher education. *Scientific developments, advanced technologies, innovations: materials of VI International Scientific and practical conference*. 195–197 (ukr).
- Kharkivska, A. (2013). Management of innovative development of higher education institutions in the conditions of formation of the pan-European space of higher education. *Theory and methods of education management: electronic scientific professional publication*. Issue. 13. <https://cutt.ly/1eiYWkx>. (ukr)
- Kharkivska, A. A. (2012). Theoretical and methodological grounds of management of the innovative development of higher educational pedagogical institutions : Doctorate thesis : 13.00.06 / State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National University" (ukr).
- Kharkivska, A. A. (2014). System approach and innovations in modern pedagogical science. *International Scientific Bulletin* : collection of articles of the participants of XXVII International scientific and practical conference, Uzhhorod – Budapest, 26–29 November 2013. : State higher educational institution "Uzhhorod National University". Issue. 8 (27). 31–35. (ukr)
- Kharkivska, A. A. (2020b). Formation and development of digital competence of the teacher in the system of lifelong learning – a requirement of time. *Problems of engineering and pedagogical education*. Series : Modern educational techniques, № 66. 98–105. <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6318/1/12.pdf>. (ukr)
- Khrykov, Ye. M. (2018). Methodology of pedagogical research: monograph. TOV «DISA PLLuS». (ukr)
- Kochubei, A. (2013). Education as an effective means of the integrity of the educational process in technical universities. *New pedagogical thought*. № 1. 2. 32–36 (ukr).
- Kostikova I. I. (2008). Modern methodological approaches to teacher training by means of information and communication technologies. *Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports*. № 8. 79–83. <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2008-08/08kiiict.pdf> (ukr).
- Kucherak, I. V. (2020). Digitization and its impact on the educational space in the context of the formation of key competencies. *Theory and methods of vocational education: innovative pedagogy*. Issue. 22. T. 2. 91–94. (ukr).
- Kumar, R. (2011). Research methodology : a step-by-step guide for beginners. http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/06/Ranjit_Kumar-Research_Methodology_A_Step-by-Step_G.pdf. (eng).
- Kurliand, Z. N. , Khmeliuk, R. I. & Semenova, A. V. (2007). Pedagogy of high school : Znannia. (ukr).
- Malakhov, A. & Khmelna, O. (2021). Digitalization of educational institutions as an effective model of quality management of educational services. *International scientific journal "Grail of Science"*. Section XXIV. Pedagogy and Education. № 10. 396–409. (ukr).
- Minberg, G., Alstrjend B. & Ljempel Dzh. (2000). Schools of strategies : Piter, 16–20. (rus).
- Pandey, Prabhat & Pandey, Meenu Mishra (2015). Research methodology : tools and techniques. Romania : Bridge Center. (eng).

- Pavlenko, A. I. (2020). Role and place of study on systematization in scientific pedagogical theory and educational practice. *Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Series: Pedagogy. Social Work) : scientific journal. Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council. Iss. 2(3). 26–36. [https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-3\(ukr\)](https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-3(ukr)).
- Pavlenko, A. I. (2019). Modern methodology of education science: importance, role and position of reflection theory. *Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Series: Pedagogy. Social Work) : scientific journal / [editorial board : V. Nechyporenko (chief editor) and others].: Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council, Iss. 1(1). 28–39. [https://doi.org/10.51706/2707-3076-2019-1-3\(ukr\)](https://doi.org/10.51706/2707-3076-2019-1-3(ukr)).
- Ponomarova H. F. , Kharkivska A. A., Shaparenko Kh. A., Rohanova M. V., Chahovets A. I. & Poliakova I. V. and others (2021). Raising the level of tertiary education of future teachers of preschool education: theoretical aspect: collective monograph. Individual entrepreneur Brovin O. V., Book 1. (ukr).
- Semenikhina, O. (2017). Methodological approaches to the formation of professional readiness of a mathematics teacher to use the means of computer visualization of mathematical knowledge. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. № 2. 129–138. (ukr).
- Semenova, A. V. (Ed). (2006). Dictionary of professional pedagogy : Palmira. (ukr).
- Sheiko, V. M. & Kushnarenko, N. M. (2006). Organization and methodology of scientific and research activity : textbook. Znannia. (ukr).
- Shipilina, L. A. (2011). Methodology and methods of psychological and pedagogical research: textbook. (rus).
- Sorochan, T. M. (2005). Preparation of school leaders for managerial activity: theory and practice: monograph. Znannia. (ukr).
- Sukhonos, V. V., Harust, Yu. V. & Shevtsov, Ya. A. (2019). Digitalization of education in Ukraine : foreign experience and domestic prospects for implementation. *Legal horizons*. Issue. 19 (32). 79–86. (ukr)
- Tovazhnianskyi, L. L., Romanovskiy, O. H. & Ponomarov, O. S. and others (2005). Fundamentals of higher school pedagogy: textbook. NTU «KhPI». (ukr).
- Vakhovskiy, L. Ts. (2006). Designing a methodology for regional historical and pedagogical research. *Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University*. Series : Pedagogical Sciences. № 19 (114). 16–21. (ukr)
- Varzhanskyi, I. (2020). Digitization of the management system of the educational environment of organizations : Master's Thesis. : 073 Management / Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute. (ukr).
- Where teaching and learning come together. Google for Education. 2021. <https://edu.google.com/products/classroom/> (eng).
- Zhernovnykova, O. A. (2018). Psychological and pedagogical problems of higher and secondary education in the context of modern challenges: theory and practice : materials of III International scientific and practical conference (Kharkiv, 10 April 2018). 88–90. (ukr)
- Zhilina, A. I. (2007). A systematic approach as a methodology of pedagogical research. *Man and education*. № 10–11. (rus).

ФИЛОСОФСКИЙ И ОБЩЕНАУЧНЫЙ УРОВНИ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ОСНОВ ЭДУКАЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ ДИДЖИТАЛИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ

Алена Прокопенко, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры информатики Коммунального учреждения «Харьковская гуманитарно-педагогическая академия» Харьковского областного совета, Харьков, Украина, e-mail : prokopenko.hgra@gmail.com

В статье на основе анализа научно-педагогической, философской литературы выяснен философский и общенаучный уровни методологических засад едукации будущих учителей в условиях диджитализации образования. Продемонстрировано авторское понимание диджитализации

образовательного процесса. Определены задачи и функции методологии, в частности, в условиях диджитализации. Характеризованы философский уровень (диалектические законы, а именно: закон единства и борьбы противоположностей, закон перехода количественных изменений в качественные, закон отрицания отрицания) и общенаучный уровень (методологические подходы: системный, синергетический, стратегический и аксиологический).

Ключевые слова: методология, диджитализация образования, эдукация, методологические устои, будущие учителя.

PHILOSOPHICAL AND GENERAL SCIENTIFIC LEVELS OF METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF EDUCATING FUTURE TEACHERS IN CONDITIONS OF DIGITALIZATION IN EDUCATION

Alona Prokopenko, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Assistant Professor at the Department of Informatics, Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council, Kharkiv, Ukraine, e-mail: prokopenko.hgpa@gmail.com

Basing on the analysis of scientific and pedagogical as well as philosophical publications, the scientist clarified in the article the philosophical and general scientific levels of the methodological principles of educating future teachers in the conditions of digitalization in education. The author's understanding of digitalization of the educational process is demonstrated. The tasks and functions of the methodology are defined, in particular, in the conditions of digitalization.

The author concludes that the dialectical laws are characterized, namely: the law of unity and struggle of opposites, the law of transition from the quantitative to the qualitative, the law of negation of negation (philosophical level of research methodology). The author also describes methodological approaches: systemic (integral nonlinear pedagogical process of interaction and equal partnership), pedagogical (worker with a higher education with characteristic features of systemicity, continuity, structure and interdependence, etc.); synergetic (basis for developing a pedagogical concept of educating future teachers in conditions of digitalization in education, as the synergetism of the author's model will be achieved in the combined effect of reaching the end result / achieving the goal and will ensure the effectiveness of the concept being developed, taking into account the possible fluctuations and different ways of movement of future teachers in their professional development); strategic (due to the need to understand long-term prospects for the development of higher pedagogical education, taking into account international requirements for the quality of training; contributes to the anticipation and ability of timely management of educational institutions to the present-day challenges through strategic planning, management decisions, organization of responsible departments, etc.); axiological (will promote awareness of the value of education for higher education, the value of education for research and teaching staff).

It is determined that the use of digital technologies by future teachers will increase their level of self-education through getting access to global educational resources and digital libraries, which significantly increases their professional skills and desire for self-improvement. We see prospects for further research in the development of pedagogical concept and conceptual model of education of future teachers in the language of digitalized education, which will focus on the formation and development of values of future teachers in their profession and students in today's digital world.

Key words: methodology, digitalization of education, education, methodological principles, future teachers.

Стаття надійшла до редакції / Received 01.11.2021

Прийнята до друку / Accepted 19.11.2021

Унікальність тексту 95,2 % (Unicheck ID1009734517)

© Прокопенко Альона Олександрівна, 2021

